Облікова картка НДДКР

Державний обліковий номер: 0219U100280

Державний реєстраційний номер: 0115U004246

Відкрита

Дата реєстрації: 04-02-2019

1. Етапи виконання

Номер етапу: 4

Назва етапу: Дослідження лісостепової природної зони з метою визначення природних виділів до заповідання. Підготовка рекомендацій щодо створення об'єктів ПЗФ

Початок етапу: 01-2018

Закінчення етапу: 12-2018

Вид звітного документа: Проміжний звіт

2. Виконавець

Назва організації: Інститут географії Національної академії наук України

Код ЄДРПОУ/ІПН: 05540402

Підпорядкованість: Національна академія наук України

Адреса: вул. Володимирська, 44, м. Київ, Київська обл., 01034, Україна

Телефон: 0442341481

3. Власник результатів НДДКР (продукції)

Назва організації: Національна академія наук України

Код ЄДРПОУ/ІПН: 00019270

Адреса: вул. Володимирська, 54, м. Київ, Київська обл., 01030, Україна

Підпорядкованість: Кабінет Міністрів України

Телефон: 380442350981

E-mail: prez@nas.gov.ua

WWW: http://nas.gov.ua

4. Джерела та напрями фінансування

Підстава для проведення робіт: 34 - договір з МОН, іншими центральними органами виконавчої влади

КПКВК: 6541030

Напрям фінансування: 2.2 - прикладні дослідження і розробки

Джерела фінансування

Джерело фінансування: 7713 - кошти держбюджету

Фактичний обсяг фінансування за звітний етап: 250 тис. грн.

5. Науково-технічна робота

Назва роботи (укр)

Розробка наукових принципів та ландшафтно-біотичних критеріїв організації перспективної сітки заповідних територій різного рангу

Назва роботи (англ)

Development of scientific principles and landscape and biotic criteria for organization of perspective network protected areas of different grade

Реферат (укр)

Об'єктно-предметне поле дослідження – ландшафтне та біотичне різноманіття території лісостепової зони України, її природно-заповідний фонд. Мета роботи – на основі аналізу біотичного- та ландшафтного різноманіття лісостепової зони України виявити перспективні для заповідання території, виробити рекомендації щодо їх створення. Методи дослідження – географічний, ландшафтознавчо-екологічний, біогеографічний, геоботанічний, зоологічний, зоогеографічний. Результати дослідження. У контексті стратегічних цілей розвитку ПЗФ України розглянуто проблеми сучасної просторової організації мережі природно-заповідних територій лісостепової зони, виявлено прогалини в існуючій системі природно-заповідного фонду. Укладено зведену схему екомережі лісостепової зони. З урахуванням цього – для територій окремих адміністративних областей, що розташовані у межах лісостепової зони України обґрунтовано пропозиції щодо створення мережі нових та розширення наявних заповідних територій. На окремі території, що пропонується створити подано розгорнуті обгрунтування. Оцінено перспективи запропонованих змін ПЗФ у контексті забезпечення можливостей досягнення у 2020 р. 15% заповідності – відповідно до вимог Закону України «Про основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2020 року». З використанням даних дистанційного зондування Землі здійснено ГІС-аналіз ландшафтів лісостепової зони з метою визначення потенційних для заповідання територій – на основі оцінювання глибини трансформації ландшафтів внаслідок антропогенної діяльності та ступеню ландшафтного різноманіття території дослідження. На рівні адміністративних областей території розкрито особливості рамкових умов заповідання з урахуванням стратегій розвитку цих регіонів та планів їх реалізації, зокрема з урахуванням «слабких» та «сильних» сторін регіону (SWOT-аналіз). Здійснено оцінювання території з позицій суспільної значимості територій, вироблено пропозиції щодо цінних територій, що потребують охорони.

Реферат (англ)

Object of research is the landscape and biotic diversity of the territory of the forest-steppe zone of Ukraine, its system of protected areas. Purpose - to identify areas for prospective network of protected areas based on the grounds of the landscape and biotic diversity analysis of the territory of the forest-steppe zone of Ukraine. Research methods - geographical, landscape-ecological, biogeographical, geobotanical, zoological, zoogeographical. Results of the study. The problems of modern spatial organization of the network of protected areas of the forest-steppe zone are considered. The gaps in the existing system of the nature reserve fund are identified. Proposals for the creation of a network of new and expanding existing protected areas have been grounded. Expanded substantiations are provided for some of territories that are proposed to be created. The prospects of the proposed changes in the network of protected areas are assessed in the context of ensuring the possibility of achieving 15% of the reserve in 2020 - in accordance with the requirements of the Law of Ukraine "On the main principles (strategy) of the state environmental policy of Ukraine for the period until 2020". Using the data of remote sensing of the Earth GIS analysis of steppe zone landscapes was carried out to identify potential protected areas based on an assessment of the depth of landscape transformation as a result of anthropogenic activity and the degree of landscape diversity of the study area. At the level of the administrative regions of the area, the features of the framework conditions of the protected areas foundation are revealed, taking into account the development strategies of these regions and their implementation plans, in particular taking into account the "weak" and "strong" sides of the region (SWOT analysis). The assessment of the territory from the perspective of public importance was carried out, proposals were made for valuable areas that need protection.

Індекс УДК: 502.4(1/9); 502.7(1/9); 502.4(100); 502.7(100); 502.4:001.89; 502.7:001.89, 911.9:502, 581.9, 591,9 502.1

Коди тематичних рубрик НТІ: 87.31.91

6. Науково-технічна продукція (НТП)

НТП 1

Назва продукції (укр): Пропозиції та рекомендації щодо створення нових та розширення наявних заповідних територій лісостепової зони України, вироблені на основі оцінки ландшафтного та біотичного різноманіття цієї території, аналізу рамкових умов заповідання та суспільної значимості території.

Назва продукції (англ): Proposals and recommendations for creation a network of new and expanding of existing protected areas of the forest-steppe zone of Ukraine, formed on the basis of assessment of the landscape and biotic diversity of this territory, analyzing the framework conditions of the foundation of the protected areas and the public significance of the territory.

Очікувані результати: Методи, теорії

Галузь застосування: Результати дослідження є важливим у контексті забезпечення виконання Закону України "Про основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2020 року" та Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2020 року у частині збільшення частки територій природно-заповідного фонду.

Опис продукції (укр): Для територій окремих адміністративних областей, розташованих у межах лісостепової зони України обґрунтовано пропозиції щодо створення мережі нових та розширення наявних заповідних територій. Такі опрацювання здійснено на основі виявлення прогалин в існуючій системі природно-заповідного фонду досліджуваної природної зони, проведення оцінки ландшафтного й біотичного різноманіття, з урахуванням пропозицій державних органів виконавчої влади та місцевих органів самоврядування, науковців, освітян, громадськості. На окремі території, що пропонується створити подано розгорнуті обгрунтування. Оцінено перспективи запропонованих змін ПЗФ у контексті забезпечення можливостей досягнення у 2020 р. 15% заповідності – відповідно до вимог Закону України «Про основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2020 року». Здійснено ГІС-аналіз ландшафтів лісостепової зони з метою визначення потенційних для заповідання територій – на основі оцінювання глибини трансформації ландшафтів внаслідок антропогенної діяльності та ступеню ландшафтного різноманіття території дослідження. На рівні адміністративних областей території розкрито особливості рамкових умов заповідання з урахуванням стратегій розвитку цих регіонів та планів їх реалізації, зокрема з урахуванням «слабких» та «сильних» сторін регіону (SWOT-аналіз). Здійснено оцінювання території з позицій суспільної значимості територій, вироблено пропозиції щодо цінних територій, що потребують охорони.

Соціально-економічна спрямованість НТП: Поліпшення стану навколишнього середовища

Стадія завершеності НТП: Звіт по НДДКР

Впровадження НТП: Не впроваджено

Строки впровадження:

Виробник продукції: ІГ НАНУ

Споживачі продукції: Міністерство екології та природних ресурсів України

Перспективні ринки: Україна

Права інтелектуальної власності: За договорами

Форми та умови передачі продукції: Спільні НДДКР

7. Бібліографічний опис

Національний каталог біотопів України / за ред. А.А. Куземко, Я.П. Дідуха, В.А. Онищенка, Я. Шеффера. –К: ФОП Клименко Ю.Я., 2018. – 553 с.

50 рідкісних рослин Черкащини. Атлас-довідник / Олексій Василюк, Анна Куземко, Оксана Спрягайло, Олександр Спрягайло, Галина Чорна, Василь Шевчик, Дарія Ширяєва. – Черкаси, 2018. – 60 с.

Спрягайло О.В., Спрягайло О.А., Куземко А.А. Первоцвіти Черкащини. – Черкаси, 2018. – 16 с.

Didukh Ya. P., Vasheniak Yu. A. Vegetation of limestone outcrops in Western and Central Podillia (Ukraine). // Tuexenia. – 2018. – vol. 38. – p. 419-444.

Kuzemko A., Bezrodnova O., Savchenko G., Ronkin V., Valiuk V. & Tsymbaliuk V. Syntaxonomy and scale-dependent species diversity of plant communities on chalk outcrops in the Kharkiv region (Ukraine) // Palaearctic Grasslands 37 (2018): 14-25.

Голубцов О.Г., Чехній В.М., Фаріон Ю.М. Геоінформаційне картографування та аналіз сучасних ландшафтів для цілей заповідання (на прикладі степової зони України) // Укр. геогр. журн. - №2. – 2018. – С. 61-71.

Дідух Я. П., Куземко А.А., Вакаренко Л.П. Оцінка значимості та кадастр рідкісних біотопів України для збереження біорізноманіття та моніторингу довкілля // Класифікація рослинності та біотопів України: матеріали третьої науково-теоретичної конференції (Київ, 19–21 квітня 2018 р.) / За редакцією Я.П. Дідуха, Д.В. Дубини. – Київ, 2018. – С.6-36.

Лісовський С.А., Маруняк Є.О. Стратегічне бачення сталого розвитку України і місце в ньому культурної спадщини // Культурна спадщина в Атласній геоінформаційній системі сталого розвитку України / За ред. Л.Г. Руденка – 2018.– С. 9-21 с.

Лісовський С.А., Лісовська О.Л. Історичні чинники формування загроз у сфері економічної та екологічної безпеки як виклики переходу України до сталого розвитку // Сталий розвиток XXI століття: управління, технології, моделі. Дискусії 2018: К. 2018. – С. 142-149.

Панченко С.М., Данилик І.М. Поширення Carex vaginata (Cyperaceae) у національному природному парку «Деснянсько-Старогутський» // Сучасні фітосозологічні дослідження в Україні: зб. статей з нагоди вшанування памяті видатного фітосозолога, д-ра біол. наук, проф. Т.Л. Андрієнко-Малюк (1938–2016 рр.). — Вип. 2 / Ботанічний сад ім. акад. О.В. Фоміна; упорядкув.: В.П. Коломійчук; авт. вступ. сл. О.О. Орлов, В.П. Коломійчук. — Київ: Талком, 2018. — С. 43-47.

Панченко С.М., Чернишов І.О., Мартинова А.О., Кириленко Ю.В. Рослинний покрив Спадщанського лісу (Путивльський р-н, Сумська область) і перспективи його заповідання // Сучасні фітосозологічні дослідження в Україні: зб. статей з нагоди вшанування памяті видатного фітосозолога, д-ра біол. наук, проф. Т.Л. Андрієнко-Малюк (1938–2016 рр.). — Вип. 2 / Ботанічний сад ім. акад. О.В. Фоміна; упорядкув.: В.П. Коломійчук; авт. вступ. сл. О.О. Орлов, В.П. Коломійчук. — Київ: Талком, 2018. — С. 47-54.

Руденко Л.Г., Лисовский С.А., Маруняк Е.А. Экологическая сеть в Украине: состояние и развитие // Устойчивое развитие, 2018. №1. Варна. – С. 18-26.

Руденко Л.Г., Лісовський С.А., Маруняк Є.О. Україна сучасна: виклики і загрози як детермінанти розвитку // УГЖ, 2018, - №3. –31-43 с.

Панченко С.М., Книш М.П. Знахідка ранника весняного (Scrophularia vernalis L.) в околицях с. Вакалівщина Сумського району та перспективи його охорони на Сумщині // Вакалівщина: До 50-річчя біологічного стаціонару Сумського державного педагогічного університету імені А.С.Макаренка. Збірник наукових праць. – Суми, 2018. – С. 158-168.

Didukh Y., Kuzemko A. & Vakarenko L. Assessment of the conservation value, impact of threats and risks of loss of the habitats of Ukraine // 27th Congress of the European Vegetation Survey. 23-26 May, 2018 Wrocław, Poland. Vegetation survey 90 years after the publication of Braun-Blanquet's textbook – new challenges and concepts Book of Abstracts. – P. 39.

Ворона Є.І., Куземко А.А., Яворська О.Г. Фітосозологічна характеристика ключових територій місцевої екомережі для гряди вапнякових відслонень у Вінницькій області // Рослинний світ у Червоній книзі України: впровадження Глобальної стратегії збереження рослин: Матеріали V Міжнародної конференції (25-28 червня 2018 р., Херсон, Україна). – Херсон: книжкове вид-во ФОП Вишемирський В.С., 2018. - С.161-164.

Василюк О.В., Богомаз М.В., Шевченко Н.М, Костюшин В.А., Ширяєва Д.В. Знахідки рослин Червоної книги України в межах проектованого національного природного парку «Дівички» // Рослинний світ у Червоній книзі України: впровадження Глобальної стратегії збереження рослин: Матеріали V Міжнародної конференції (25-28 червня 2018 р., Херсон, Україна). - Херсон: книжкове видавництво ФОП Вишемирський В.С., 2018. – С. 37-39.

Василюк О.В. Проектована територія Смарагдової мережі «Дівички» // Рельєф і клімат: Матеріали II Міжнар. конф.(26-28

вересня 2018 р.). – Чернівці: Чернівецький нац. ун-т., 2018. – С.55-56.

Чехній В.М., Голубцов О.Г., Батова Н.І. Геоінформаційне картографування та аналіз сучасних ландшафтів для природоохоронних цілей // Природні ресурси регіону: проблеми використання, ревіталізації та охорони: Матер. ІІІ-ого міжнар. наук. сем. – Львів: Видавн. центр ЛНУ імені Івана Франка, 2018. – С.367-370.

8. Звітна документація

Кількість сторінок в звіті: 436

Мова звіту: Українська

Кількість файлів у звіті: 1

9. Заключні відомості

Керівник організації:

Руденко Леонід Григорович (д. геогр. н., професор, акад.)

Керівники роботи:

Руденко Леонід Григорович (д. геогр. н., професор, акад.)

Керівник відділу реєстрації наукової діяльності УкрІНТЕІ

Юрченко Т.А.